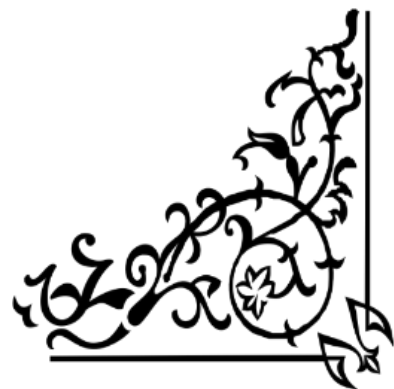

קונטרס הטבלאות

טבלאות לעזר בהבנת סוגיות
קשות במסכת זבחים

מ. פריימן

©

כל הזכויות שמורות

אין להעתיק ללא אישור
בכתב מהמוציא לאור

טלפון להערות ותיקונים:
0504125403

בחמלת ה' עלי
מאיר פריימן

א' אייר תשפ"ה

תוכן הענינים

5	לימודים לדין שלא לשמה
7	זקני דרום
9	לימודים לחטאות הציבור
11	גדרי למד ומלמד בקדשים
13	סדר קדימות הקרבת ואכילת הקרבנות
15	דמים המצריכים כיבוס ומקורותיהם
17	דין אונן באכילת קדשים
19	דיני עורות הקדשים ולימודיהם
21	סיכום דיני במה
23	סוגי הקרבנות ודיניהם

פרק ראשון
לימודים לפסול שלא לשמה

לימודים לדין שלא לשמה

סוג	פסח	חטאת חלב נזיר ומצורע בהו"א	חטאת במסקנא
שינוי קודש למצווה	לרב ספרא – "שמור את חודש האביב ועשית" לרב אשי – "וזאת התורה" הוקש פסח לשלמים	"ושחט אותה" - שחיטה "ולקח הכהן מדם" – קבלה והולכה "וכפר עליו" – זריקה	משלמים "זאת התורה"
שינוי קודש לעכב	לרב ספרא – "ואמרתם וגו' הוא" לעכב בשניהם לרב אשי – "שמור את חודש האביב ועשית"	לרש"י לר' יונה מחטאת נזיר דכתיב "ועשה את חטאתו" ולגירסא בתוס' מחטאת חטאתו דנזיר לרבא מחטאת מצורע "ועשה הכהן את החטאת"	חלב – "ושחט ולקח וכפר" נזיר – "ועשה את חטאתו" מצורע – "ועשה הכהן את החטאת" חטאת ע"ז – נלמד מחלב ביטוי ושמיעת קול וטמאת מקדש – במה הצד מנזיר חלב ומצורע מנחת חטאת – "חטאת היא" הוקשה לחטאת חטאות הפנימיות וציבור - נלמד מ"חטאת הקהל היא"
שינוי בעלים זריקה בחטאת/שחיטה בפסח למצווה	לרב ספרא – "ואמרתם זבח פסח" לרב אשי "וזאת התורה" הוקש פסח לשלמים	לרש"י "וכפר עליו" – עליו ולא על חבירו למצווה בזריקה לתוס' בגירסא ילמד מחטאת נזיר	משלמים
שינוי בעלים זריקה בחטאת/שחיטה בפסח לעכב	לרב ספרא – "ואמרתם וגו' הוא" לרב אשי – "ואמרתם זבח פסח"	לר' יונה מחטאת נזיר "חטאתו" ולרבא וכפר על המטהר בחטאת מצורע	חטאת חלב – "וכפר עליו" וכשלמים חטאת נזיר – חטאת "חטאתו" מצורע – "וכפר על המטהר"
שינוי בעלים בשר עבודות [ובפסח ליש לפרש בתוס' מלמד גם שאר עבודות לעכב בשינוי קודש	לרב ספרא – הואיל וגלי גלי לרב אשי - בשינוי קודש "משמור את חודש האביב" בצירוף היקש לשלמים דלא מחלקים בעבודות בלעכב ובשינוי בעלים "ואמרתם זבח פסח" בצירוף היקש לשלמים	לרש"י לר' יונה מ"חטאתו" דנזיר ומשלמים שלא מחלקים בשר עבודות ולתוס' בגירסא נלמד באם אינו ענין ו"ועשה את חטאתו" דנזיר ולרבא מ"ועל המטהר" דחטאת מצורע [סתירה ברש"י דקודם כתב שזה משלמים]	כנ"ל

פרק שני

זקני דרום

ד' נב.

זקני דרום

כהן טהור	כהן טמא שרץ	כהן טמא מת	סוג המכפר / סוג המתכפר
מרצה	זקני דרום - פסול עולא – לרש"י אינו מרצה ולתוס' מרצה מק"ו מכהן טמא מת	זקני דרום – מרצה מכפרין כמתכפרין עולא – לרש"י אינו מרצה דכח מתכפרין חמור ולתוס' מרצה	ציבור טהורין
לכו"ע כשרין טומאה דחוויה היא בציבור נלמד "ממועדו" ובשביעי שלהן אינם אוכלים בטומאה לר"ת דדינם כטמא שרץ אלא יאכלו בערב	זקני דרום - פסול עולא – לרש"י אינו מרצה ולתוס' מרצה מק"ו מכהן טמא מת	לכו"ע כשרין טומאה דחוויה היא בציבור נלמד "ממועדו" ובשביעי שלהם דינם כטמא שרץ ותלוי במחלוקת זקני דרום ועולא לקמן	ציבור טמא מת
מחלוקת אי שולחין ומרצין וכשר אי אין שולחין קרבנותיהם ופסול זקני דרום – שולחין עולא ורמי בר חמא – אין שולחין	למ"ד אין שולחין – מרצין ולמ"ד שולחין ומרצין לרש"י פסול דאינם דחויים ולר"ת טומאה דחוויה היא בציבור ומרצה	זקני דרום – מרצה מכפרין כמתכפרין עולא – לרש"י אינו מרצה דכח מתכפרין חמור ולתוס' מרצה	ציבור טמא שרץ
מרצה	זקני דרום - פסול עולא – לרש"י אינו מרצה ולתוס' מרצה מק"ו מכהן טמא מת	זקני דרום – מרצה בדיעבד מתוך שמרצה בציבור לכתחילה עולא ורמי בר חמא – לרש"י אינו מרצה דלא אמרינן מתוך ולתוס' מרצה	יחיד טהור
למ"ד שולחין ומרצין מרצה ולמ"ד אין שולחין אינו מרצה	זקני דרום - פסול עולא – לרש"י אינו מרצה ולתוס' מרצה מק"ו מכהן טמא מת	זקני דרום – מרצה בדיעבד מתוך שמרצה בציבור לכתחילה עולא ורמי בר חמא – לרש"י אינו מרצה דלא אמרינן מתוך ולתוס' מרצה	יחיד טמא שרץ
זקני דרום – בדיעבד כשר ואיש איש למצווה רמי בר חמא ועולא פסול ומעכב	זקני דרום - פסול עולא – לרש"י אינו מרצה ולתוס' מרצה מק"ו מכהן טמא מת	זקני דרום – מרצה בדיעבד מתוך שמרצה בציבור לכתחילה עולא ורמי בר חמא – לרש"י אינו מרצה דלא אמרינן מתוך ולתוס' מרצה	יחיד טמא מת

פרק רביעי

לימודים חטאות הציבור

ד' לט.

לימודים לחטאות הציבור

הפסוק המלמד לשיטת	ועשה כאשר עשה	לפר	לפר	החטאת	כן יעשה
רש"י ודלא כר' ישמעאל	לעכב בהזאות 7 דפרוכת בפר כהן משיח ובשעירי ע"ז ולתירוץ אחד בתוס' דלתירוץ השני בתוס' פר העלם הוקש לפר יוכ"פ	לר"פ פר יוכ"פ את דם בטבילה (הערה 1) דלעכב הזאותיו נלמד לר"ע מ"חוקה" ולר"י מוכילה מכפר את הקודש ולתוס' 7 ו4 נלמדו מהעלם ו7 על טהרו נלמד מוכילה ולרנב"י לעכב מתן ד' לר"י [וכשיטת אביי בכן יעשה תוס']	פר כהן משיח לעכב בהזאותיו כנ"ל	שעירי ע"ז לכל דיניהם הזייה בפרוכת ומזבח הזהב ולישרף חוץ לג' מחנות	לר"ש לעכב במתן ד' על המזבח ולר"י למ"ד אחד ללמד סמיכה [תוס' הביא מ"ד שלומד סמיכה מוסמך] ושיריים בפר יוכ"פ ולאביי ללמד שלא נמעט מתן ד' שאינו מעכב כסמיכה ושיריים
ר"פ בשיטת תנא דבי ר' ישמעאל (הערה 2)	לעכב בהזאות דהעלם	פר העלם של ציבור ללמד שמלמד בהיקש לשעירי ע"ז ליותרת הכבד ושתי הכליות	כנ"ל		
הפסוק המלמד	לו	וכפר	הכהן	ונסלח להם	
	למעט שעירי הרגלים ור"ח שאינם בפנים ואינם נשרפים	אע"פ שלא סמך		שאר שיריים מעכבים	

סוגי חטאות הציבור והזאותיהם א. פר יוכ"פ ב. שעירי יוכ"פ דינהם 8 בקדה"ק 8 בפרוכת 7 על טהרו של מזבח פנימי 4 על קרנותיו של מזבח ג. פר העלם דבר של ציבור ד. פר כהן משיח ה. שעירי ע"ז דינהם 7 על הפרוכת 4 בקרנות מזבח הפנימי

וכילה וכיפר למ"ד שיריים מעכבין מלמד שיריים ולעכב בהזאות נלמד מהיקש לפר העלם ולמ"ד אין מעכבין מלמד לעכב ב7 הזאות על טהרו של מזבח

(1) הנה צורת הלימוד לרש"י פר העלם נלמד מכח ההיקש לרש"י של פר העלם לפר כהן משיח ופר יוכ"פ הוקש לפר העלם [כהן משיח] ג"כ ושעירי ע"ז פירש תוס' בדעת רש"י שהוקשו לפר העלם ולא לכהן משיח שנלמד רק מריבויא דאי לאו הכי יקשה דלא צריך ועשה כאשר עשה לעכובא וק"ק היאך פר העלם חוזר ומלמד בהיקש

ולשיטת ר"ת הכל הוקשו לפר העלם שכתוב בו דם וטבילה ורק אמין שבחוץ נלמד מפר כהן משיח בהיקש

(2) ר' ישמעאל לומד את בדם וטבילה בק"ו פר יוכ"פ מפר כהן משיח ושעיר יוכ"פ משעירי ע"ז בק"ו פר העלם ושעיר יוכ"פ שלא הושוו הקרבנות שזה פר וזה שעיר הושוו מעשים לענין הזאות

לרבי שעירי ע"ז נלמד יותרת הכבד ושתי הכליות מאשר יורם ולר' ישמעאל נלמד בהיקש מפר העלם וחוזר ומלמד בהיקש דכתוב שוב לפר

פרק חמישי
למד ומלמד בקדשים

גדרי למד ומלמד בקדשים

בנין אב	ק"ו	גז"ש	היקש	הלמד המלמד
<p>ספ"ק ולא נפשט- ולא לומדים מצפון באשם דיש פירכא כמו שבעולה יש פירכא שחטאת מכפרת על חייבי כריתות</p>	<p>מלמד- לתנא דבי ישמעאל פר העלם שנלמד בהיקש משעירי ע"ז לשעיר יוכ"פ בק"ו שהושו מעשים למעשים הדין דאת בדם וטבילה, אינו מלמד- לתנא דבי רב רבי שלמדו פר יוכ"פ מפסוק אחר</p>	<p>אינו חוזר ומלמד- ר' יוחנן לומד מצפון באשם שלא נלמד גז"ש מחטאת קדש קדשים והוא מופנה משני צדדין ומזה שלמדנו בהיקש אינו מלמד</p>	<p>אינו חוזר ומלמד - לרבינא מאשם המוקש גם לחטאת וגם לעולה ולרבא לתנא דבי רב רבי שלפר זה פר יוכ"פ נלמד מ"כאשר יורם" ולתנא דבי ר' ישמעאל או מדרבינא והאמת נראה שלומד מ"לפר" וכדכתבין בד' מא.</p>	היקש
תיקו	<p>מלמד- לתנא דבי ר' ישמעאל שהיקש מלמד בק"ו ובצירוף רב פפא שגז"ש מלמדת בהיקש נלמד מק"ו מהיקש שאינו מלמד בהיקש ומלמד בק"ו ומר זוטרא יסבור ק"ו מהיקש וגז"ש ולשיטות החולקות לא איפשיט</p>	<p>מלמד- רבא לומד מפר כהן משיח שנלמד בגז"ש מעולה שנשרף בניתוח ומלמד לפר יוכ"פ בגז"ש שנשרף מנותח ורמב"ח למד מרקיין שעשויין סולת ונלמדים מחלות שנלמדים מרבוכה</p>	<p>מלמד- לרב פפא נלמד מתודה שבאה מן המעשר משלמים שהם גז"ש ממעשר והולכים אחר הלמד והוי קדשים ספ"ק ואינו נפשט- למר זוטרא דאזלינן אף בתר מלמד</p>	גז"ש
<p>מלמד- לרב פפא שלומד שהולכים אחר הלמד לתירוץ השני ברש"י בדחיית הגמ' לר"מ יש ק"ו שמלמד בבנין אב מליקת עוף טרף שאינה נבילה משחיתת עוף שנלמדת בק"ו משחיתת בהמה ור"י ור' יוסי חולקים - לא איפשיטא - לתירוץ הראשון של רש"י ולתירוץ השני למ"ד שחולק על רב פפא</p>	<p>מלמד- לתנא דבי ר' ישמעאל נלמד מכח ק"ו מהיקש שאינו למד מכח היקש ומלמד בק"ו ק"ו שכן למד מכח היקש ודאי ילמד בק"ו ולשיטות החולקות לא איפשיט</p>	<p>מלמד- לתנא דבי ר' ישמעאל מכח ק"ו מגז"ש שאינה למידה ע"י היקש ומלמדת בגז"ש ק"ו לק"ו שלמד מכח היקש ודאי ילמד בגז"ש ולשיטות לא איפשיט</p>	<p>מלמד- לתנא דבי ישמעאל ורב פפא מכח ק"ו מגז"ש שאינה למידה בהיקש ומלמדת בהיקש ולשיטות החולקות לא איפשיט</p>	ק"ו
<p>לרש"י לא איפשיט מלן בדם דהכל נלמד מזאת התורה והשאר אסמכתא בעלמא מלמד- לתוס' בד"ה מה מצינו שקדייק מלישנא דמתניתין לן דם וכו'</p>	<p>לא איפשיט תוס' התקשו שילמד מק"ו אי בנין אב מלמד בבנין אב</p>	לא איפשיט	לא איפשיט	בנין אב

פרק עשירי
קדימויות בהקרבת ואכילת
קרבנות

סדר קדימות הקרבת ואכילת הקרבנות

הלימוד ממנו נלמד הקדימות בחלק מהמקרים	הסיבה שהיא צריך להיות קודם יותר	הסיבה להקדמה	סדר הקדימות
"העולה" עולה ראשונה לכל "מלבד עולת הבוקר"		לת' א' דתוס' עבודה קודמת דכתיב מלבד לעולת הבוקר והקטרה קודמת מדין העולה עולה ראשונה ולשאר תירוצי תוס' מלבד עולת הבוקר מלמד הקדמה ¹	עולת תמיד של שחר
		תדירים יותר משאר קרבנות חוץ מפר ע"ז דציבור שזה עולה וקודם לשעירי ע"ז שהם חטאת ונלמד או מלחטת חסר א' או מכמשפט ולמ"ד שנלמד מכמשפט אף כבשי עולה דחג קודמים לשעירי חטאת ²	מוספי ציבור וחטאות הציבור אי שייך [ע"פ הגמ' לקמן צא. שמצוי אינו תדיר ועיין קרן אורה]
"ופר שני וגו' תקח לחטאת" ועשה את האחד חטאת והאחד עולה"		שכן מרצה על חייבי כריתות וניתן בד' קרנות	דם חטאת [ואף חטאת העוף ביחס לעולה בלבד ³]
כנ"ל		ספק אי קודמים לדם חטאת שהם כליל או שהוא קודם דמרצה	איברי עולה ?
כנ"ל		מכח כליל קאתי וספק קדים לאימורי חטאת	דם עולה ?
		שכן מכח דבר מרצה על כרת	אימורי חטאת
		ספק אי קודם לדם עולה דמכפר או דם עולה קדים דמכח כליל	דם אשם ?
	יש לו קצבה אבל ריבוי דמזבח עדיף	קדש קדשים	אשם [חוץ מאשם מצורע שקודם אף לחטאת דבא להכשיר ⁴]
	טעונון לחם אבל ק"ק עדיף	נאכלים ליום אחד וטעונה ד' לחם	תודה
		כנ"ל וטעון ב' לחם	איל נזיר
	ישנן בציבור כביחיד אבל נאכלין ליום אחד עדיף	טעונון סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק	שלמים
	אבל מצוות יתירות דשלמים עדיפי	קדושתו מרחם ונאכל לכהנים	בכור
	מקדש לפניו ולאחריו תשיעי ועשירי אבל קדושת רחם עדיפא	מין זבח ואימורין ק"ק	מעשר
לעולת בהמה – "ואת השני יעשה עולה" לעולת העוף – "והקריב את וגו' ראשונה בבנין אב	קדש קדשים אבל מין זבח עדיף אמנם לעולת בהמה קודמת מבנין אב וזה אשר לחטאת ראשונה	מיני דמים ומרצה	עופות חטאת העוף
		מיני דמים	עולת העוף
	ישנן בציבור כביחיד אבל מיני דמים קודם	מכפרת על חטא	מנחת חוטא
	טעונה שמן ולבונה ובאה מחיטין		מנחת נדבה
	באה על חטא		מנחת סוטה

¹ יש לעיין לשיטה הראשונה ברש"י לקמן צ: בגמ' עולת תמיד וחטאת יעשה איזה שרוצה קודם וקשה בזה מה שהתקשו תוס' מהלימוד דמלבד עולת הבוקר גמ' צ:

² ואף שיש בזה את קושיית תוס' שמק"ו נלמד מזה לשאר הקרבנות כבר תירצו דחידוש הוא דווקא גבי עולה
³ ויש לעיין אי דווקא בשני בהמות הבאות לפני הכהן אשם קודם אבל חטאת מצורע קודמת לאשם מצורע ותליא בשני תירוצי תוס' ד"ה חוץ בצ:

פרק אחד עשר
דיני כיבוס בגדים מחמת דם
הקרבנות

דמים המצריכים כיבוס ומקורותיהם

סוג הדם/הבגד	צריך כיבוס	מקור או טעם	הערה
כל הקדשים	אינו צריך	נתמעטו מ"זאת" ⁵	
חטאת חיצונה	צריך	לר"ל – נלמד מ"תשחט" שמדובר בנשחטות ו"במקום קדוש תאכל" בנאכלות ולרבה – מרבינן מ"תורת" ודומה בז' דברים ⁶	הכל נלמד "מאשר יזה מדמה" וכל הנידון הוא באיזו חטאת מדובר בפרשה
חטאת פנימית	צריך	לר"ל – "זאת תורת החטאת" ריבוי לכל חטאות והיא דומה לחיצונה בז' דברים ⁷ ולרבה – "אשר יזה" בניזאות מדובר	
חטאת העוף	אינו צריך	לר"ל ורבה – נתמעט מ"זאת תורת החטאת" ולא אחרת ולרב יוסף – "יאכלנה במקום קדוש" ולא אחרת הנאכלת	
חטאת פסולה	לר"ש – בין היתה לה שעת הכושר לזריקה בין לא היתה לה אינו צריך כיבוס לר"ע – היתה לה שעת הכושר צריך כיבוס אין היתה לה שעת הכושר אין צריך כיבוס	לר"ש נלמד - "מדמה" ו"כל זכר יאכל אותה" ור"ע מדמה ממעט היכא דלא היתה לה שעת הכושר ו"אותה" ממעט מריקה ושטיפה לכלי תרומה	
מבגד לבגד	לר"ע טעון כיבוס ולר"ש ספק	לר"ע ממה נפשך אי אוספו מהבגד הראשון וכשר טעון כיבוס ואי אוספו פסול היתה לו שעת כושר ולר"ש ספק אי נדחה מהזאה בהיותו בבגד	
ניתז על בגד טמא	לר"ע טעון כיבוס דהיתה לו שעת הכושר ולר"ש לאב"י ורבה מחלוקת לר"א אין טעון כיבוס דטמא ולרבנן טעון כיבוס ולר"א ספק	לאב"י ורבה ביארו את מחלוקת ר"א ורבנן אי מי חטאת מטהרין נדה אי לומדין טומאה קדומה מטומאה שבאותה שעה ולר"א אין זה מחלוקתם אלא רק לגבי הזאה צריכה שעור ודו"ק	
דם קודם קבלה בין ניתז בין נשפך ואח"כ אוספו	אינו צריך	"אשר יזה" דווקא בראוי להזאה שנתקבל בכלי	
דם אחר זריקה	אינו צריך	"אשר יזה" פרט לשכבר הוזה	
שירים שבאצבע	אינו צריך	"וטבל בדם" עד שיהא בדם שעור מעיקרו של כדי הזייה	קיבל בכלי פחות מכדי הזייה ואח"כ עירבו לכדי הזייה וניתז על הבגד ⁹
עור רך שהוכן לשימוש	לאב"י מחלוקת רבנן ואחרים ולר"א טעון כיבוס לכו"ע	לאחרים עור דינו כבגד ולרבנן דינו ככלי ולר"א למסקנא יש ראייה מכרים וכסתות רכין שאסורים בכיבוס בשבת	תלוי גם בעור שהופשט כדלקמן
עור קשה	לכו"ע מחלוקת רבנן ואחרים לאחרים טעון כיבוס ולרבנן לא	לאחרים עור דינו כבגד ולרבנן דינו ככלי	תלוי גם בעור שהופשט כדלקמן
עור שהופשט או מטלית פחותה משלש אצבעות או בגד שחשב עליו לציירו או עוצבא	מחלוקת ר"י סובר אינו טעון כיבוס ור"א סובר טעון כיבוס	ר"י לומד מ"בגד" כל שראוי לקבל טומאה כמו כל בגד קטן ור"א סובר "בגד" שמקבל טומאה כעת כמו בגד דשרצים שהוא מקבל טומאה	עור שהופשט או מטלית פחותה משלש אצבעות או בגד שחשב עליו לציירו או עוצבא
ניתז על כלי	אינו טעון כיבוס	דבר גרידה הוא	

⁵ תוס' בד"ה יכול⁶ שניהם בהמה, וטעונות צפון, וקבלת כלי, זריקה על הקרן, בחודה, אצבע, נשרפים באש⁷ שניהם בהמה, וטעונות צפון, וקבלת כלי, זריקה על הקרן, בחודה, אצבע, נשרפים באש⁸ אמנם רש"י במשנה הביא שנלמד מאשר יזה בראוי להזאה ובגמ' פסוק זה נאמר גבי דם מן הצוואר או אחר זריקה וצ"ע באמת מ"ט ר"ש לא לומד מזה ועיין ברש"י ובמצפה איתן ובגרמ"ד וצ"ע⁹ בחטאת פנימית הכוונה שעור כל ההזאות שזה ז' או 43 ויש לחקור בחטאת חיצונה כמה הוא שעור הזייה ועיין אחרונים מנחות ז: [שפת אמת ועוד] ומשנ"ל

ברמב"ם

פרק שנים עשר

דיני אונן באכילת קדשים

ד"ק. - קא:

דין אונו באכילת קדשים

השיטה	אנינות לילה דיום מיתה	אנינות לילה דיום קבורה
ר' ירמיה מדיפתי בהסבר הסתירה ממשנתנו לברייתא ¹⁰	אנינות לילה דרבנן ואסור באכילת קדשים ובפסח לא העמידו דבריהם במקום כרת ¹¹ ומותר אף שאר קדשים בליל פסח מדין מגו	לכא' אנינות לילה דרבנן ואסור באכילת קדשים ובפסח לא העמידו דבריהם במקום כרת ומותר אף שאר קדשים בליל פסח מדין מגו
רב אסי	אנינות לילה דרבנן ולכן פסח אוכל דלא העמידו דבריהם במקום כרת ושאר קדשים אינו אוכל דהעמידו דבריהם במקום עשה	אנינות יום דרבנן ולא תופס לילו ומותר בלילה באכילת קדשים
רב חסדא בדעת ר"ש ¹²	אנינות לילה דרבנן ופסח אוכל ולגבי שאר קדשים תלוי מחלוקת ר' ירמיה ורב אסי	אנינות לילה דרבנן ופסח אוכל ולגבי שאר קדשים תלוי מחלוקת ר' ירמיה ורב אסי
רב ששת	לרש"י כאן ולעיל ט. ו. שסובר ששלמי פסח הכוונה חגיגת יד' ונאכלת ליום ולילה מוכח שר"ש אוסר גם בליל פסח שאר קדשים ולא כדברי ר' ירמיה ולתוס' דשלמי פסח הוי מותר הפסח יהא תלוי במחלוקת ר' ירמיה ורב אסי	לרש"י לעיל ט. ו. שסובר ששלמי פסח לרש"י כאן ולעיל ט. ו. שסובר ששלמי פסח הכוונה חגיגת יד' ונאכלת ליום ולילה מוכח שר"ש אוסר גם בליל פסח שאר קדשים ולא כדברי ר' ירמיה ולתוס' דשלמי פסח הוי מותר הפסח יהא תלוי במחלוקת ר' ירמיה ורב אסי
רב מרי בדעת ר"ש	אנינות לילה דאו' ואסור באכילת כל הקדשים כולל פסח	אנינות לילה דרבנן ובליל פסח מותר בפסח ומגו גם בשאר קדשים ובשאר לילות אסור בקדשים
אביי	אנינות לילה דרבנן ואי חל אנינות קודם חצות אסור אף באכילת פסחו דמדאו' אסור לשלח קרבנו אכן אי חל אנינות אחר חצות כיוון דכבר קדמה חובת הפסח משלח קרבנו ולתירוץ ראשון דרש"י אכילתו תלוי בר' ירמיה ורב אסי ולתירוץ שני לערב אוכל פסחו ולא שאר קרבנות דלא אמרינן מגו	יומו מדרבנן ולילו לתירוץ קמא דרש"י תלוי בר' ירמיה ורב אסי ולתירוץ בתרא דרש"י מותר באכילת כל הקדשים כדבר אסי ¹³
רבא	חילק בין קודם ששחטו וזרקו ולאחר ששחטו וזרקו לענין לשלח הקרבן אכן אחר ששחטו וזרקו מותר באכילת פסחים מעכבא ולגבי שאר קדשים בליל פסח אי אמרינן מגו אי לאו תלוי במחלוקת רב ירמיה ורב אסי	לילו לא תפיס ומותר בכל הקדשים אבל יומו תפיס ולכן בנקבר בלילה אסור אף בפסח דהוה יום קבורה עצמו

¹⁰ באו לתרץ הסתירה ממשנתנו שמשמע שאונן אוכל בקדשים ובברייתא משמע שאונן אוכל פסח ולא קדשים ור' ירמיה מבאר בברייתא אבל לא בקדשים של שאר ימות השנה

¹¹ לכא' מטעם דמימנע ולא שחיט דהא אכילת פסחים לא מעכבא ויש לעיין

¹² מכאן ואילך אלו אמוראים שבאו לתרץ הסתירה בר"ש אי אונו אוכל פסחו לערב אי לאו

¹³ רש"י כתב בדעת אביי ב' טעמים למה אנינות לילה אוכל פסחו לערב א. דלא העמידו דבריהם במקום כרת כיוון דמימנע ולא שחיט ולפי"ז פסח זה היתר אז אפש"ל מיגו ב. פשט שני אומר רש"י כיוון דע"כ שחטיה לאו אורח ארעיה לישחטיה ע"מ לפסול ולפי"ז אין זה היתר אלא דחייה שיהא מותר פסח דלאו אורח ארעא וא"כ היאך נאמר בזה מגו שיהא מותר שאר קדשים כך שמעתי ליישב שיטת רש"י מהרב א. אונו שליט"א

פרק שנים עשר

דיני עורות הקדשים

ד' קג. – קד.

דיני עורות הקדשים ולימודיהם

מין העור	זכו כהנים	לא זכו ונשרף לישראל
עולה	בין שלא לשמה ואף עולת נשים ועבדים – "עור העולה" עולת גרים לר' יהודה ולתנא דברייתא לגירסת תוס'	עולת הקדש לר' יהודה והכוונה שהקדישו בעלים כל נכסיהם ויש שם זכרים ונקיבות לר"י וי"א עולה שהתפיס לבדק הבית שעורה תפיס לכו"ע עולת גרים ללא יורשין לר"י ב"י פסול חוץ לזמנו ומקומו וארבעתם מתמעטים מעולת איש
שאר קדשי קדשים	זכו לתנא דמשנתנו ור' ישמעאל נלמד מק"ו ותנא דברייתא לומד "מאשר הקריב" ורבי לומד מסברא שכל אחד כשיטתו	
קדשים קלים		לבעלים לתנא דמשנתנו ולתנא דברייתא מתמעט מהעולה ולרבי מסברא כנ"ל
טבול יום אונן ומחוסר כפורים		לרבי ולת"ק דברייתא נלמד מלו יהיה ולר' ישמעאל ותנא דמשנתנו מ"אשר הקריב"
הופשט העור קודם זריקה וחל פסול קודם זריקה	לרבי זכו כהנים דדם מרצה אף שלא זכה מזבח בפסול	ולראב"ש לא זכו דאין דם מרצה אלא כשר בלבד
כנ"ל וחל פסול אחר זריקה	לכו"ע זכו כהנים	
חל פסול קודם הפשט וקודם זריקה		נשרף יחד עם העור
פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים		נשרף יחד עם העור
פסול שהיה קודם הפשט וזריקה והתברר אחר זריקה [כגון טריפה]	לר"ע מותר לכהנים דלא הוברר קודם לכן	
בכור שמת בגבולין		לא זכו והעור אסור ואינו נשרף דלא הובא לעזרה

פרק ארבעה עשר
דיני במת יחיד

סיכום דיני במה

דיני קדשים הנאכלים היכן נאכלים	מי ומי העובדים	סוגי הקרבנות הקריבים בה ודיניהם	הותרו הבמות אי לא ¹⁴	
בכל מקום שירצו	עד סיני בכורות ומסיני מחלוקת אי בכורות אי נדב ואביהוא	עולות ושלמים ומחלוקת אי עולה טעונה הפשט וניתוח אי לאו ¹⁵	הותרו הבמות	עד הקמת המשכן [שנתיים שיצאו ממצרים]
ק"ק לפנים מן הקלעים וקדשים קלים בכל מחנה ישראל כשהם חונים ולא כשהם נוסעים אך אין נפסלים ביוצא	כהנים במשכן	חובות ציבור ויחיד וכן נדרים ונדבות	נאסרו הבמות	משהוקם המשכן [39 שנה]
ק"ק כנ"ל וקדשים קלים בכל מקום		במשכן קרבו קרבנות ציבור ונדרים ונדבות דיחיד ולא חובות דיחיד ולר"ש רק חובות שקבוע להם זמן וקרבנות ציבור לא קרב בבמה לכו"ע ונחלקו ר"מ ורבנן ור"י בשני דברים א. ר"מ ורבנן סברי שחובות דיחיד לא קרבו כלל ור"י סבר שקרבו בבמת ציבור ב. ר"מ סבר שאף מנחות ונדירות קרבי בבמת יחיד שהיו כעין נידר ונידב ורבנן חלקו וסברו שחטאת ואשם דנדירות לא קרבי כלל דהוו חובות יחיד ומנחות	הותרו במות יחיד	גלגל [14 שנה ז' שחלקו וז' שכבשו]
ק"ק כנ"ל קדשים קלים בכל הרואה את שילה ¹⁷		לכאז' הכל קרב כמו משכן דמדבר יש לעיין לרשב"י שיש היתר במה אי חזר לדין דגלגל	נאסרו הבמות ולרשב"י ¹⁶ ור' ישמעאל למסקנא] הותרו הבמות אף שם דמנוחה ונחלה זה ירושלים	שילה [369 שנה]
ק"ק כנ"ל וקדשים קלים ומעשר שני לר"ש ור"מ נאכל בכל ערי ישראל דהוקש למעשר בהמה שאינו קרב ור"י חולק וסובר שמעשר שני נאכל בנוב וגבעון וביכורים לתי' קמא דתוס' נאכלים דהיה הנחה לפני ארון ה' ולתי' בתרא לא נאכלו דאין תנופה בבמה		במשכן קרבו קרבנות ציבור ונדרים ונדבות דיחיד ולא חובות דיחיד ולר"ש רק חובות שקבוע להם זמן וקרבנות ציבור לא קרב בבמה לכו"ע ונחלקו ר"מ ורבנן ור"י בשני דברים א. ר"מ ורבנן סברי שחובות דיחיד לא קרבו כלל ור"י סבר שקרבו בבמת ציבור ב. ר"מ סבר שאף מנחות ונדירות קרבי בבמת יחיד שהיו כעין נידר ונידב ורבנן ור"י חלקו וסברו שחטאת ואשם דנדירות לא קרבי כלל דהוו חובות יחיד	הותרו הבמות	נוב וגבעון [12 שנה בנוב 10 שמלך שמואל ושנה שמלך עם שאול ועוד שנה שמלך שאל ושמואל מת בשנת 13 ושמונה חדשים [תענית ה:]] [45 שנה בגבעון חצי שנה ממלכות שאל וארבעים דדוד וארבע דשלמה]

¹⁴ נפק"מ בהיתר במת יחיד הוא לכמה דברים שהותרו בהן והם זרות, אין צריך קידוש ידיים ורגליים, אין צריך בגדי כהונה, א"צ כלי שרת, אין תנופה, ויש מ"ד אין מנחה ואין עופות, א"צ סמיכה, וא"צ צפון, א"צ הגשה במנחות למ"ד יש מנחות, וא"צ סביב, אין יוצא ובבמה גדולה יש יוצא רש"י מעילה ג:, לרב מותר לשחוט בה בלילה, אין תרומת חזה ושוק ולחמי תודה [גמ' קיז:], אין מזבח טעון קרן, וכבש, ויסוד, וריבוע, ואין כיוור וכנו, ולרב עולה אין טעונה הפשט וניתוח, אמנם פסולי הקרבן בגופו נוהגים בה כגון הקרבה שלא לשמה [ד' יד.] וכן כל המומין [בכורות יד: זבחים כג.].

¹⁵ תלוי אי כללות ופרטות נאמרו בסיני או רק כללות ופרטות באוהל מועד וכן תלוי אי עולת במת יחיד טעונה הפשט וניתוח אי לאו

¹⁶ עיין קר"א ורש"ש תרי תנאי אליבא דר"ש ויש לעיין

¹⁷ עיין חידושי הגר"י עה"ת פ' ראה

פרק חמישי
סוגי הקרבנות ודיניהם

סוגי הקרבנות ודיניהם

סוג הקרבן	שחיטתו	צורת זריקתו	מקום אכילתו	זמן אכילתו	למי אכילתו
חטאת החיצונה	צפון נלמד בהיקש מעולה ^א	ד' מתנות בד' קרנות נלמד מקרנות קרנות ^ב	לפנים מן הקלעים נלמד מבחצר אהל מועד במקום קדוש ^ג	יום ולילה נלמד מבשר זבח תודת שלמיו ^ד	זכרי כהונה כדכתיב הכהן המחטא לאפוקי נשים [כדלקמן צט. ה]
עולה	צפון ושחט אותו על ירך וגו' ^א	שתיים שהן ארבע שנאמר סביב ובמקום שיש יסוד ^ב	-	-	-
אשם	צפון היקש לעולה ^א	שתיים שהן ארבע ונאמר סביב ^ב	לפנים מן הקלעים כתיב [בקרר] לכל אשם בקדש הקדשים תאכלנו ^ג	יום ולילה נלמד מבשר זבח תודת שלמיו ^ד	זכרי כהונה כדכתיב כל זכר יאכל אותו ^ב
שלמי ציבור	צפון היקש לעולה ^א	שתיים שהן ארבע הוקש לעולה [ואע"ג דהו"ג כתובין וכו' היקש חזק יותר דכתיבן בגופו] ^א	לפנים מן הקלעים לכאו' בהיקש לחטאת ולקמן נלמד מזאת התורה ^א	יום ולילה לכאו' היקש לחטאת ^א	לזכרי כהונה היקש לחטאת ^א
תודה ואיל נזיר	כל העזרה לכאו' מושחט ושחט דשלמים צדין וצפון לת"ק מק"ו ולר"א מלפני אוהל מועד ^א	שתיים שהן ארבע לכאו' מדין סביב דשלמים	בכל העיר מחזה ושוק דשלמי מילואים ^א	יום ולילה כדכתיב ובשר זבח תודת שלמיו ^א	לכל אדם דלא מצינו לו מיעוט ^א והמורם לכהנים ולנשיהם וכו' כדכתיב
שלמים	כל העזרה נלמד מושחט ושחט צדין וצפון לת"ק מק"ו ולר"א מלפני אוהל מועד	שתיים שהן ארבע דכתיב סביב [בויקרא]	בכל העיר מחזה ושוק דשלמי מילואים ^א	שני ימים ולילה כדכתיב ביום זבחכם וממחרת וגו' ^א	לכל אדם דלא מצינו לו מיעוט ^א והמורם לכהנים ולנשיהם וכו' כדכתיב
בכור	כל העזרה נלמד כנ"ל ^א	מתנה אחת דלא נאמר סביב וכתביב ואת דמם תזרוק	בכל העיר לרש"י נלמד והבאתם שמה עולתיכם וגו' ולתוס' נלמד בהיקש מחזה ושוק של שלמים ^א	שני ימים ולילה היקש לשלמים ולר"ע היקש לתודה בצירוף לך יהיה ^א	לכהנים כדכתיב בהו ובשרם יהיה לך ולר"י לך יהיה להוסיף גם בעל מום ולר"ע מבשרם נלמד בעל מום ^א
מעשר	כל העזרה נלמד כנ"ל ^א	מתנה אחת לר"י הגלילי ונלמד מדמם בבכור ולר' ישמעאל [לחד תנא] מודם זבחיך ישפך ^א	בכל העיר לרש"י מוהבאתם שמה ולתוס' לכאו' בבנין אב משלמים	שני ימים ולילה לרש"י נלמד העברה העברה ולתוס' בנין אב משלמים	לכל אדם דלא מצינו לו מיעוט ^א
פסח	כל העזרה נלמד כנ"ל ^א	מתנה אחת לר"י הגלילי ונלמד מדמם בבכור ולר' ישמעאל [לחד תנא] פסח בשפיכה מודם זבחיך ישפך ^א	בכל העיר לכאו' בבנין אב משלמים ^א	עד חצות מחלוקת אי להרחיק מן העבירה דמוקש לחיפזון או דאו' דמוקש למכת בכורות ^א	נאכל למנויו כדכתיב ביה ^א

א משנה ד' נב: ומקורו ד' מח. ושם איתא קבלה ומקבל ועיכובא
ב מ' כנ"ל מקורו לז: וצורת חטויו בד' נג. ע"ש
ג רש"י נג. ובחומש בפ' קרח הביא בקדש הקדשים תאכלנו וכפי שכתוב באשם
ד משנה כנ"ל ומקורו לו.
ה רש"י נג. והוסיף קרא דפ' קרח ועיין רש"י בחומש צו ו' כב' ועיין חק נתן
ו משנה נג: ומקורו מח.
ז גמ' נג: ושם נתפרשה צורתו מחלוקת אי הוי פיסוק מתנות בשני הקרנות וכו'
ח משנה נד: ומקורו במט. ושם נתפרש קבלה ומקבל
ט רש"י שם
י רש"י שם
יא מקורו לו.
יב רש"י נג.
יג משנה נד: וגמ' נה.
יד משנה שם ותוס' נה. ועיין נז. דמוכח כסברתינו
טו והראיה לכא' דמחטאת נלמד דין הנאכלין ויש שפירשו מהיקש לעולה והראיה שהם קדשי קדשים לענין
יוצא ויוצא זה חוץ לקלעים ודו"ק
טז דמשם נלמד דין הנאכלין ואלי זה תוס' בצז. ד"ה מה למנחה
יז נה. ובגמ' צז. נלמד מריבויא דקדש הקדשים ועיין תוס' שם בד"ה מה למנחה
יח משנה נה. ושם בגמ'
יט שם בגמ' אביי ורבא לגבי ואכלתם אותה במקום קדוש ובמקום טהור
כ גמ' לו.
כא עיין רש"י נו: לגבי מעשר ולכא' הוא מפורש וכל טהור יאכל בשר והמורם נלמד ממילואים
כב שם בגמ' אביי ורבא לגבי ואכלתם אותה במקום קדוש ובמקום טהור
כג גמ' נו:
כד עיין רש"י נו: ונראה דהוא מפורש בתודה וכל טהור יאכל בשר לגבי מעשר והמורם נלמד ממילואים
כה גמ' נה:
כו משנה נו: ורש"י ותוס' במשנה
כז גמ' נז.
כח רש"י נו: ואי דווקא לזכרי כהונה או גם לנשיהם ובניהם וכו' עיין רמב"ם נדרים פ"א הי"א ובגמ' נדרים יג:
ובראשונים שם ורש"י בחומש על בשרם יהיה לך ובעל מום גמ' נז. ויש להעיר לגבי בע"מ אי נאכל לכהנים
ואסור לישראל או מותר לישראל ע"י מכירה
כט גמ' נה:
ל משנה וגמ' נו: וגמ' לעיל לז. ויש לעיין מנלן דבזריקה הרי נלמד מודם זבחיך ישפך וצ"ע
לא רש"י נו:
לב גמ' נה:
לג משנה וגמ' נו: וגמ' לעיל לז. ולרבי ישמעאל יש לעיין מעשר מהיכא נלמד בזריקה
לד משנה נו: וכדברי תוס' ד"ה לשני ימים לגבי מעשר ובחשק שלמה הביא פסוק ואכלת במקום אשר יבחר ה'
לה משנה נו: וגמ' נז: